

Oponentský posudek diplomové práce

Jan Komárek: *Příběh Kiêu a jeho předloha*, FF UK, 2017.

Diplomová práce se věnuje veršovanému románu *Příběh Kiêu*, který představuje jeden z nejvýznamnějších textů vietnamské kultury. Nguyễn Du (1765–1820) příběh je založen tvůrčí na adaptaci starší čínské předlohy a vztah obou děl, jejichž recepce v obou kulturách byla zcela odlišná, představuje důležitou otázku pro interpretaci pozdějšího z nich. Jan Komárek nejprve uvádí komentovaný překlad začátků obou děl a celkový rámec příběhu, poté nastiňuje historický kontext – vztahy mezi kulturami, otázku žánru v obou prostředích a konkrétně také souvislost obou děl; dále shrnuje polemiky vietnamských i čínských kritiků kolem významu a hodnoty *Příběhu Kiêu* a shrnuje její ústřední body. Na závěr podává analýzu diferencí mezi oběma texty a *Příběh* hodnotí jako výraznou tvůrčí adaptaci předlohy oproti hlasům, které jej pokládají pouze za překlad.

Jan Komárek prokazuje solidní znalosti potřebné k podobné práci, zejména pak jako překladatel. Je také dobře obeznámen s historickým kontextem a recepcí obou děl. Komparativní analýza založená na těchto východiscích pracuje s relevantními rysy obou textů a závěr vyznívá celkem přesvědčivě.

Konkrétní poznámky bych věnoval jednak otázce překladu, jednak problematice širšího kontextu. – Jan Komárek, a to nejen v této diplomové práci prokazuje překladatelskou zdatnost a práci chápu také jako krok směrem k úplnému českému překladu *Příběhu Kiêu*. Po technické stránce se musel vypořádat s tradičním vietnamským dvojverším *lục bát* a jeho složitou formální strukturou a snad se mu podařilo vytvořit adekvátní českou podobu. Jen by stálo za pokus překládat méně archaizujícím jazykem a zkusit text posunout k hovorovější poloze, která by tolik neodváděla pozornost.

Práce je zasazena do kontextu vietnamské rozpravy o *Příběhu*, dotýká se také jeho čínské recepce, která je vzhledem ke genezi, vztahu obou písemnictví i regionálním vztahům důležitá. Na druhé straně se text téměř nedotýká evropské či západní recepce a především západního vlivu na celý diskurz.

V citované debatě vietnamských a čínských kritiků opakovaně zaznívají tvrzení pro a proti světovosti *Příběhu Kiêu*. Pasáž, v níž Jan Komárek konstatuje, že ve své době bylo podobné přisvojení staršího příběhu běžným postupem, svědčí o odlišné tradici (letmé srovnání se Shakespearem tu asi neobstojí jako argument pro analogii mezi Východem a Západem – mohlo by být nejvýš výchozím bodem pro rozsáhlejší komparaci). Otázkou tedy je, zda celá tato polemika není ovlivněna západním přístupem k literatuře. A zda by nebylo

možné sledovat recepci v delším časovém úseku a širším rámci a zaměřit se na změny v diskurzu. Navazuje tato polemika na zřejmě tradičnější komentáře díla, v nichž šlo o něco jiného, anebo se vždy debatovalo o vztahu k čínské předloze? Nebo je tento spor ohlasem západního pojetí literatury?

Otázky „hodnoty“ literárního díla představují v západní estetice důležitý prvek přinejmenším od Kantovy estetiky, přes Mukařovského studii až po sociologicky laděné Burdieuovy studie a diskuze o „Weltliteratur“ (v češtině např. přeložená kniha Pascale Casanovy). Bylo by tedy zajímavé tento západní diskurz o hodnotě, popř. originalitě odlišit od východní tradice a konkrétněji od této polemiky. Dále se západní teorie nabízejí také jako pracovní nástroj. Jan Komárek ukazuje v čem a jak se *Příběhu Kiêu* liší od své předlohy, což ale nijak nevysvětluje jeho úspěch a význam ve vietnamském prostředí oproti celkem nevelkému ohlasu čínské předlohy v Číně. Tady by bylo třeba uvažovat v širším rámci, který se nemůže omezit na strukturní prvky textu, ale měl by brát v ohled kolektivní a sociální rozměr recepce.

Práce, jak jsem uvedl je v řadě ohledů solidní a výborná a prokazuje rozsáhlou a důkladnou práci, jistý problém vidím v omezenosti rámce na východní region, respektive na spíše formální srovnání dvou textů, které vyvolává celou řadu dalších otázek. Komparatista, domnívám se by měl v podobném případě brát ohled na svou domácí kulturu, která v tomto případě do tématu alespoň částečně zasahuje.

Navrhuji hodnocení výborně.

Josef Hrdlička

29. 8. 2017